

Hog-min the highest of the Buddhist heavens.

སྤྱད་པ་ *stud-pa* pf. and fut. བསྐྱད་ to repeat, to reiterate, to give, offer repeatedly (medicine, food, etc.): བསྐྱད་ན if it is repeated; ཐྱིད་པ་མང་པོ་སྤྱད་ཅིང་འོང་ repeated sneezing ensues; བསྐྱད་ནས་ན་བ to be always ill (*Sch.*); cf. བཟུང་མང (from *Jü.*).

ཐུན་པ *stun-pa* pf. and fut. བཐུན་པོ to agree;
to be accordant with.

झुङ'वेद' *stun-giñ* सुसल an iron-club.

ཐུབ་ *stub-pa* 1. in *Ld.* for བུབ་ *btub-pa* (*Jä*). 2. same as ཐུབས་ *stubs-pa* ཀའ, to cut into pieces (གཏོང་ *ga-lta-bu* like meat).

ཉི་ཤེ (ནྲ) an affix for the gerund,
inst. འདྲི་རྟེ་པ་ after ཁ།, ད།, and vowels, v. རྟེ་. As
ཉི་ཤེ contains the copula it may be added also
to other words than verbs, e.g., ལྷོང་རིགས་ཅེ་
ཞིང་མཐོང་བ་ཉི་ཤེ་ *khyod-rigs che-shin mtho-wa ste* as
you are of high and noble extraction; like
འདྲི་ལྡན་ཉི་ཤེ་ it is also used for namely, to wit,
videlicet (*viz.*), that is to say, esp. before
translations of foreign words and names.
After an enumeration of several things it
serves to point back, or to comprise: འ།,
ཟ།, ཨ།, ལ།, །, ས།, ཉི་ཤེ་ཕྱག་ནི་ the six letters འ།, ཟ།, etc.
གསུམ་ན་རྩ་གྲུ་འབྲང་བ་ཉི་ཤེ་ the three signs as *o*, *i*,
and *e*. ད་ཉི་ཤེ་ཞག་བར་ན་ན་ as to the being now, in
seven days, i.e., in seven days from to-day
(*Dzsl.*) (from *Jä*). As a gerundial affix
ཉི་ཤེ or *རྟེ་* is most correctly annexed to the
present tense only, while ནས་ forms the
perf. or pluperf. gerund.

ཧྲིཿ *ste-po* = ཧྲིཿ *stehu* an axe with its blade athwart the handle used by Indian and Tibetan carpenters; ཧྲིཿ *ste-ltag* the back of the axe; ཧྲིཿ *ste-yu* its handle; ཧྲིཿ *ste-kha* its edge. ཧྲིཿ *ste-bshog* *gtoñ-wa* to smooth, to hew with the axe (*Jü*).

ཉྱེགས་ *steps* I: a bridge over narrow
 gaps or along precipitous paths, torrents,
 &c.; fig. the saints or sages by whose
 agency men are led out of this world
 to *Nirvāṇa*: ལྷ་མ་ན་རྣམས་ལྷུང་པ་ཐོབ་པའི་ཉྱེགས་མཇུག་
མཇུག་པ་ those lamas have spiritually descend-
 ed by the connecting bridge of those who
 have gained sainthood (*A. 42*).

ਭੁੰਗਾਸ II: also **ਭੁੰਗਾਸ** subst. a rest, support, upholder, shelf, etc.; **ਭੁੰਗਾਸ** book-stand, bookshelf; **ਭੁੰਗਾਸ** a board, stool, bench, to sit on (*Cs.*); **ਭੁੰਗਾਸ** a board to place things on (*Cs.*); **ਭੁੰਗਾਸ** or **ਭੁੰਗਾਸ** *gsol-stegs* dining table (*Schtr.*); **ਭੁੰਗਾਸ** stool, portable resting stick for sitting on. **ਭੁੰਗਾਸ** a candle-stick.

རྟགས་བྱ་ *stegs-bu* 1. a turret where sparrows make their nests. 2. རྟགས་བྱ་ཡ་མ་ *stegs-bu ya-tha* occurs in རྟགས་བྱ་ཡ་མ་དང་གཤེགས་མཚོད་གནས་ཀྱི་མགྲོན་ལ་དེ་རྣམས་དགོས་སོ་; in the same work རྟགས་བྱ་མ་མ་ *stegs-bu ma-tha* occurs in རྟགས་བྱ་མ་མ་ཡི་སྐྱོང་བྱ་ཁམས་གསུམ་སེམས་ཅན་སྐྱོང་ཆེ་ (*D.R.*),

ཇྲིང་ *steñ* ཕཔ, ཕཏ, ཡལ, ཡལྱ་ that which
 is above, the upper part, top, surface: ཇྲིང་
 གི་ནམ་མཐའ་ *steñ-gi nam-mikhañ* the heavens
 above; ཇྲིང་གི་ཐུགས་ the zenith; ཇྲིང་པོག་ above
 and below; ཇྲིང་པོག་གི་གཤོན་ the demons of the
 upper and nether regions; ཇྲིང་གི་འཇིག་རྟེན་ ཡལྱ་
 ལོཀ་ the upper world; མཁོ་རིས་ the heavens,
 ཇྲིང་གི་དབང་པོ་ ཕཔེན་ an epithet of Vishnu;
 ཇྲིང་སྐྱེས་ *steñ-skyes*, ལྗོན་གིང་ lit. that grows
 upwards; met. a tree. (*Mñon.*); ཇྲིང་ལྗོན་
steñ-skyob a canopy; ཇྲིང་ཁང་ upper story of
 a house, garret; ཇྲིང་ཁེབས་ upper cover,
 cover. In Gram. ཇྲིང་འཇུག་ and པོག་འཇུག་
 surmounting and subjoined letter respec-
 tively (*Yig. k. 1*).

ལྷོང་འཐུང་ *steñ-hthuñ* lit. that drinks or
draws nourishment from above; fig. the

water-lily. ཉེང་འཕྲང་དཀར་པོ་ ལྷ་སུང the white species of water-lily.

ཉེང་དུ *steñ-du* and ཉེང་ན *steñ-na* adv.=upwards, etc.; and as postp.: above, on the surface, upon; also besides, in addition to. ཉེང་དུ་འདྲན *steñ-du hdyen* འདྲན་པ་ drawn upwards, promoted; also thrown upwards. ཉེང་དུ་འཇོག་པ་ *steñ-du hdyeg-pa* འདྲུག་པ་ आरोहति to ascend, ascending, climbing; ཉེང་ནས *steñ-na* down from.

ཉེང་འཕྲང་དབང་པོ་ *steñ-hphur dwan-po* an epithet of the god Mahādeva (*Mñon.*). ཉེང་འཕྲང་གཤེར་ལྷ་མོ་ ལྷ་མོ་ བཟང་ the moon (*Mñon.*).

ཉེང་འབར *steñ-hbar*=ཐན་པ་ *than-pa* drought, want of rain (*Mñon.*).

ཉེང་གཞིགས་ *steñ-gyogs*=ཐྲུ་གཤམ་ འཕྲུག་པ་ the upper garment of a religious mendicant; also=ཞོགས་མ་ *shogs-ma* འདྲུག་པ་ the upper covering.

ཉེན་པ་ *sten-pa*, pf. and fut. བཞེན་, imp. ཉེན་ 1. to keep close to, to adhere to, to retain to depend upon; akin to ཉེན་པ་ but c. accus.: ཐྲུ་མ་མཁས་པ་ཉེན་པ་ to adhere to a learned lama; ཆོས་དམ་པའི་ཁོང་སྤྱོད་ཉེན་པ་ ཆོས་དམ་པའི་ཁོང་སྤྱོད་ཉེན་པ་ *chos dam-pahi khoñ sman sten shig* keep to the internal medicine of the holy doctrine. 2. to side with; partake of; serve; ཉེན་ཉེད་པ་ *sten-byed-pa* or རབ་ཏུ་བཞེན་པ་ to serve reverentially or respectfully (*Mñon.*).

ཉེམ་པ་ *stem-pa*, pf. and fut. ཉེམ་ seems to occur in popular literature and in colloq. with the sense of—to shut or fasten (a door), to block it with a beam or bar.

ཉེམས་ *stems* curse, cf. ཉེད་ *byad.* (?)

ཉེཅ་ཀ་མ་ *stehu ka-ma* མཁ་ a kind of missile. ཉེཅ་ཀ་ *stehu-stag* ལྷ་སྤྱོད་ a searp arrow, v. ཉེཔ་ *ste-po*.

སྤྲོ་བ་ *ster-wa*, pf. and fut. བསྤྲོ་བ་ 1. to grant, to give, to bestow: གསོལ་རས་ཆེན་པོ་སྤྲོ་བ་ gave remuneration or much *bakshish*; བསྤྲོ་བ་ to grant to come indoors. 2. in *W.* in a special sense: to give (མས་ལྷ་བུ་) to eat or to drink, to feed (animals, infants) (*Jä.*). *Ster-wa* is the common colloq. for to give in *C. Tib.* just as in *W.* གཏོང་བ་ is always used. ཉེང་དུ་འདྲུག་པ་ *ster-dug hdyeg-pa* to make or cause one to give; ཉེང་འདོད་ willing or wishing to give; ཉེང་བའི་ཆེད་ for the purpose of giving, bestowing.

སྤྲོ་ཚོ་ *ster-sgo* 1. aid, contribution; allowance, expenditure. 2. dowry, presents made by parent to daughter on giving her away in marriage.

ཏ་སྤྲོ་བ་ *stes-dbañ* ways, or means. ལྷ་མོ་ལེགས་པ་ good manners. ཉེམ་དབང་གིས་ by the power of fate (*Schr.*).

སྤྲོ་ *stes* བེག་ force, motion (*A. K. 1-48*).

སྤོ་ *Sto* n. of a tribe in Tibet (*Jig.*).

སྤོ་ཐག་ *sto-thag* a rope (*Sch.*). ཉེང་སྤོ་ལ་ *sto-ra W.* a circle of dancers (*Jä.*).

སྤོ་བ་ *sto-wa* most frq. in colloq. phrase; མང་མི་སྤོ་ (=མང་མི་སྤོ་) it does not matter, it makes no difference, it is all the same. ཉེང་མི་སྤོ་བ་འདྲུག་ it does not matter if they die; ཉེ་ཡང་ཅི་སྤོ་ what does it matter if they die? (*Jä.*).

སྤོང་ *Stoñ I*: n. of a tribe in Tibet (*J. Zan.*).

སྤོང་ II: 1. or ཉེང་ཕྱག་ མཇུག་ a thousand; ཉེང་ཕྱག་པ་ མཇུག་པ་ the Mahāyāna scriptures comprising a hundred thousand *s'loka*. ཉེང་གསུམ་ 'the three thousands,' viz., (a) ཉེང་གྱི་ཕུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་; (b) ཉེང་གྱི་ཕུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་; (c) ཉེང་གྱི་ཕུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་. 2. a fine for manslaughter to be paid

in money or in goods to the relatives of the person killed; རྩི་ཆུང་གི་མྱོང་ཕྱིན་པ་ to proportion this fine to the rank of the man killed (Jā.).

མྱོང་དཔོན *stoñ-dpon* a commander over a thousand soldiers: དེང་སང་མདའ་དཔོན་ཟེང་ “now-a-days he is called *Mdah-dpon*.” མེང་གཞི་རྩལ་གི་དགུ་དང་རབ་ལྷན་གྱིང་སློ་ལྷན་འབྲུག་ཅེ་ཁེ་ཉེན་རིགས་པ་དང་། གོ་བསྐྱེད་མཚན་རྩི་མི་དཔལ་རྩ་མཁྱེགས་པའི་མི་དེ་འཛིག་རྩིན་འདྲི་ན་མྱོང་དཔོན་ཡིན། *señ-gehi rtsal-ni dgu-dañ rab-lan shiñ blo-lan hphrul-che khe-nen rig-pa dañ, go-bśra mtshon-rno dpah rta-mgyogs-pahi, mi-de hjig-rten hdi-na stoñ dpon yin* that man is a commander over a thousand men in this world who, riding on a swift charger, has a sharp weapon and a coat of mail; he possesses the nine adroitnesses of the lion, is very intellectual and miraculously skilful as well as noble.

མྱོང་ཁུན *Stoñ-khun* n. of an ancient king of China the fame of whose wealth was known in India even in Atis'a's time. ལྷན་གྱི་མྱོང་ཁུན་གྱི་པའི་མངས་སྤྱོད་དང་འདྲ་བ་ཡིད་གསུང་ *rgya-nag stoñ-khuñ rgyal-pohi loñs-spyod dañ hdra-wa yod gsuñ* they say his wealth was like that of Tong-khung Emperor of China (A. 26).

མྱོང་ལོ་མོ་མོ་ *stoñ hkhor-lo* 1. a wheel with a thousand spokes (of fabulous properties). 2. མྱོང་ལོ་མོ་ཞབས་བྱུང་ n. of an incarnate Lama of the monastery of *Stoñ-hkhor* near Koko Nor in Amdo.

མྱོང་ཁྱུང་ནག་མོ་ *stoñ-khyab nag-mo* = ཁྲོ་བོ་རྒྱལ་འདེབས་ n. of a wrathful Bon deity.

མྱོང་ཅ *stoñ-cha* ཡུལ་ empty, vacant.

མྱོང་ཐུན *Stoñ-thun* 1. n. of a mythological king. 2. a number (*Ya-sel*. 60).

མྱོང་པ་ *stoñ-pa* ཡུལ་, བུས་མེད་, ཅ, empty, void, hollow; clear, blank; barren, without substance: མང་མིག་དེ་མྱོང་པ་ནི་ the room is

empty; ལྷུ་པ་ཐོབ་ཀྱིས་ལྷགས་གསང་ནས་སྒྲུབ་པས། འབྲུག་ནད་བཅས་ཀྱིས་འབྲུམ་བུ་སེལ་རྟེ་བྱ་མའི་ལུས་མྱོང་བ་བྱུང་ secret incantations having been recited by the saint, as the small-pox was subdued, the pustules were removed and the body of the girl became clear. བང་མྱོང་ a desert plain; ལྷག་མྱོང་ blank paper; བྲག་མྱོང་ a rocky desert; ལུང་མྱོང་ a desolate valley; མི་མྱོང་པ་ a man without anything to carry; ཁང་མྱོང་ an empty house; མ་མྱོང་རི་མྱོང་ a desert place with mountains only; སྡོད་མྱོང་པ་ an empty vessel; ལྷས་མཁའ་མྱོང་པ་ the void space (sky).

Syn. གཤོག་གཤོབ་ *gsog-gsob*; ལ་མ་བཟྱ་ *ya ma brla*; མྱོང་པ་མེད་ *ñiñ-po med*; འབྲས་བུས་མྱོང་ *hlras bus-stoñ* (*Mñon*).

མྱོང་པ་ལ་འཇག་པ་ *stoñ-pa la reg-pa* = མེད་རྟོག་ཉིད་ no-thing (mystic) (*K. gu. F 28*).

མྱོང་པ་ཉིད་ *stoñ-pa ñid* = ལེ་འབྲས་ཡུལ་ ཡུལ་ལྔ་ emptiness, the void, vacuity; non-existence, unreality, the false or illusory nature of all things or existence. Of this we read: ཅས་ཀྱི་རང་བཞིན་མ་གྱུབ་པའི་རྟོག་ it signifies that no object in this world is absolute, i.e., simple in its nature. In Budh. metaphysics there are described eighteen kinds of *Āryatā* or voidness:—(1) མང་མྱོང་པ་ཉིད་ རྣམ་པུ་ཡུལ་ ཡུལ་; (2) ལྷི་མྱོང་པ་ཉིད་ རྣམ་པུ་ཡུལ་; (3) ལྷི་མང་མྱོང་པ་ཉིད་ རྣམ་པུ་ཡུལ་; (4) མྱོང་པ་ཉིད་མྱོང་པ་ཉིད་ ཡུལ་ཡུལ་; (5) རྩི་ཆུང་མྱོང་པ་ཉིད་ མཛུ་ཡུལ་; (6) རྩི་ཆུང་མ་མྱོང་པ་ཉིད་ རྣམ་པུ་ཡུལ་; (7) འབྲས་བུས་མྱོང་པ་ཉིད་ མཛུ་ཡུལ་; (8) འབྲས་མ་བུས་མྱོང་པ་ཉིད་ རྣམ་པུ་ཡུལ་; (9) རྣམ་པུ་ཡུལ་མ་མྱོང་པ་ཉིད་ རྣམ་པུ་ཡུལ་; (10) རྣམ་པུ་ཡུལ་མ་མྱོང་པ་ཉིད་ རྣམ་པུ་ཡུལ་; (11) རྣམ་པུ་ཡུལ་མ་མྱོང་པ་ཉིད་ རྣམ་པུ་ཡུལ་; (12) རྣམ་པུ་ཡུལ་མ་མྱོང་པ་ཉིད་ རྣམ་པུ་ཡུལ་; (13) ཅས་པུ་ཡུལ་མ་མྱོང་པ་ཉིད་ རྣམ་པུ་ཡུལ་; (14) རྣམ་པུ་ཡུལ་མ་མྱོང་པ་ཉིད་ རྣམ་པུ་ཡུལ་; (15) མི་དཔལ་རྩི་མྱོང་པ་ཉིད་ རྣམ་པུ་ཡུལ་; (16) རྣམ་པུ་ཡུལ་མ་མྱོང་པ་ཉིད་ རྣམ་པུ་ཡུལ་; (17) རྣམ་པུ་ཡུལ་མ་མྱོང་པ་ཉིད་ རྣམ་པུ་ཡུལ་; (18) རྣམ་པུ་ཡུལ་མ་མྱོང་པ་ཉིད་ རྣམ་པུ་ཡུལ་.

ཏོང་བྱེད *ston-byed* expenses, expenditure.

ཏོང་མ *ston-ma* = ཏོང་དཔོན or ཏོང་ཟེ, called བཙུག *ab-phrug* in *Kham* and in *Nag-roñ*, a general commanding one thousand soldiers.

ཏོང་ཤ་ལ་ཚེ་སྐྱེལ་བ *ston-shad la tshe-skyel-wa* to squander, waste one's life.

ཏོང་ཟིམ *ston-zil* or ཏོང་རི་ཟིམ also called གཤམ་ ཏོང་པ *Corydalis meifolia* (Jü.) རིམས་དང་ཚད་རིགས་ རིམས་ it subdues infectious fevers, etc.

ཏོང་གཤོངས་ *Ston-gshon* n. of a place in lower Takpo or *Dwags-sman* (དགས་སྐྱོན) (*Rtsii.*).

ཏོང་སྐབ *ston-sob* བཟུག hollow like chaff. ཏོང་སྐབ་ཆེན་པོ་ མཆའ་ཆུག very worthless; bloated; sponge-like.

ཏོངས་གྲོགས་ *stons-grogs* 1. adj. help, co-operation, assistance (*Mñon.*): མི་མེད་ལུང་དུ་ ཏོན་ཡང་ལྷ་ཀླུ་ཏོངས་གྲོགས་བྱེད་ though he visited a place where there were no men, yet he was be-friended by gods and *Nāgas* (*D.R.*). 2. sbst. a companion, a helper: ཆོས་མཛད་ ཏོངས་གྲོགས་ཡིན་ is a companion of those who act religiously (*Mil. F.* 262).

ཏོངས་པ *stons-pa* 1. pf. བཏངས་ fut. བཏང་ to accompany: ཅིས་ཀྱང་མི་ཏོངས་པ་འཛི I die without anything accompanying me. 2. to make empty; to be empty, to become waste or desolate: རང་གི་གནས་ཏོངས་ཤིང་, རང་གྲུལ་ཏོངས་ནས་ your own place becoming desolate; ཏོངས་ ལུ་ཉེ་བར་བྱུར་ to have become nearly empty; མིས་ཏོངས་ འཛི་ཁང་རྩ་ ruins forsaken by men; ས་གནིང་ ཏོངས་པ་ to level with the ground, to raze, to demolish entirely [from (*Jā.*.)]

ཏོངས་བསྐལ་ *stons-bskal* or མངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཏོངས་པ་ the period during which no Buddha appears; a state of unhappiness or མི་ཁྲིམ་པ་, ཁ. ཁྲིམ་པ་ *khom-pa*.

ཏོང་ *stod* འགྲུག་པུ་བཤུ་མེད་ མཐོ་སྐྱོད་ the upper, higher, fore, former part (of a thing): ལུས་ ཀྱི་ཏོང་ resp. ལུ་ཏོང་ the upper part of the body; འགྲུག་ཏོང་ the first portion of the night.

ཏོང་སྐོར་ *stod-skor* or ཏོང་ཁྱིམ་ རུ་ཚེ་ལེལ་ a waist-coat.

ཏོང་ཁུང་ཟེ་ལྷ་ *stod-khuñ sde-lña* the five sub-districts in the district of *Toi-lung* (*Deb. ག 21.*).

ཏོང་ཁྱོག་ *stod-khog* or ཏོང་པ་ the upper part of the carcase (*Sch.*).

ཏོང་ཁྱེས་ *stod-khebs* a sort of frill or ruffle of the lamas.

ཏོང་གོས་ *stod-gos* over-coat, upper garment. ཏོང་འགག་ *stod-hgag* doublet worn by lamas without sleeves.

ཏོང་མངའ་རིས་སྐོར་གསུམ་ *Stod Mñah-ris skor-gsum* three districts in *W.* or upper Tibet.

ཏོང་ཇ *stod-sa* བཟུག་ catechu, the resin of *Acacia catechu* (Tib. མེད་ལྷུང་ *señ-ldeñ*). -

ཏོང་བུང་ *stod-thuñ* a short coat.

ཏོང་ཕྱོགས་ *Stod-phyogs* the region about the Kailas mountains, in *W.* or upper Tibet.

ཏོང་འབྲེལ་ *stod-hbreñ* n. of a commentary written in upper West Tibet.

ཏོང་ཕུར་ *stot-phur* = བཏན་པ་ རྒྱལ་ the polar star.

ཏོང་སྐྱོར་ *stod-smad* རུ་ཚེ་ལེལ་: the upper and the lower part (of anything); also the dimensions; ཏོང་གཞིགས་ *stod-gyogs* lit. covering the upper parts, but is explained as meaning རིག་འབྲུག་དང་ཁ་ཐུར་ཏོང་བུ་ (to lie) as if the face were joined to one's lower parts; also as the lid fits to the lower part of a box.

ཏོང་ར་ *stod-ra* (for ཏོང་སྐྱོར་) flattering language or speech (*Sikk.*); ཏོང་རས་ cotton cloth imported into Tibet from the direction of *Ladak* (*Rtsii.*).

ཏོང་ལུང་ཕུ་ར་ཀྱེ་མོ་ *Stod-luñ phu-rtsa gye-mo* district N. W. of *Lhasa* where is the monastery of *Tshor-phug*, chief seat of the *Karmapa* sect (*Loñ. 2*).

ཏོང་ལུང་མ་ཁི་ལྷན་ཐུག་ *Stod-luñ Ma-ni ldan-skyog* n. of a place in Tö-lung (*Rtsii.*).

ཏོང་ལུང་ཚལ་བདེ་ *Stod-luñ Tshal-bde* a sub-district of Tö-lung of which the chief town is བདེ་ཅེན་རྫོང་ *Bde-chen Jong*.

ཏོང་ལུང་མཚོ་སྐད་ *Stod-luñ Mtsho-smad* part of Tö-lung: ཏོང་ལུང་མཚོ་སྐད་རྩ་བུ་ཕྱིན་པའི་རྩལ་ལུ་ at the time of visiting *Stod-luñ Mtsho-smad* (*A. 27*).

ཏོང་ལེ་ *stod-le* 1. a jacket. 2. the upper or higher part of a country.

ཏོང་གཞེན་ *stod-gser* gold from upper Tibet.

ཏོང་རྩོད་ *Stod-hor* = ཏོང་སྐག་ *Stod-sog* the Tatars of Bokhara and Khoten (*Loñ. 2 12*).

ཏོང་པ་ *stod-pa* 1. vb., pf. and fut. བཏོང་ to praise, commend, laud; བདག་ཏོང་པ་ རྒྱལ་མཁའ་མཁའ་ praising of one's self; རང་ཏོང་ཅན་ a self-admirer, self-flatterer; to extol, to glorify (men, gods, etc.), frq. ཏོང་ཅིང་བརྟགས་པ་ to glorify and praise; ཏོང་ཚེག་ praise; ཏོང་བརྟགས་ mystic words of praise. 2. sbst. རྒྱལ་པ་ praise, eulogy, compliments; complimentary phrases, e.g., in letters.

N.B.—By native writers and teachers the verb in its simplest form is held to be བཏོང་པ་ not ཏོང་པ་.

ཏོང་གུ་ *stod-glu* hymn of praise.

ཏོང་པར་ཐེད་པ་ *stod-par byed-pa* to praise, to extol; ཏོང་ལོས་ laudable, commendable, worthy of praise.

ཏོང་དབྱངས་ *stod-dbyaṅs* the voice of praise.

ཏོན་ *ston* or ཏོན་ཀ་ 1. མར་ལྷ་ the autumn; ཏོན་འཁྱུ་མཐོང་བར་ཐུང་ཅིག་ may he live to see a hundred autumns! དགའ་བརྟུན་འབྲས་ལྷན་རྩལ་པ་ བཅུ་རཏ་མདའ་བྱིན་ཏོན་ཀའི་མིང་ s'arata the arrow-gift was formerly the name of autumn the fruitful season when joy sprang forth (*Rtsii.*). ཏོན་གྱི་མེ་རྩིག་ *ston-gyi me-tog* the flowers of autumn.

ཏོན་ཀ་ཐོད་ *ston-ka spyod* चटक met. the swallow (lit. that pairs in autumn).

Syn. བཅུ་ཐེད་ *ba-mo byehu* (*Mñon.*).

ཏོན་ཀ་ *ston-kha* = ཏོན་ཀ་ *ston-ka*.

ཏོན་ཐོག་ *ston-thog* = ཐོག་ཐོག་ harvest, autumnal crop: ཏོན་ཐོག་ཐུ་བ་ to gather in the harvest.

ཏོན་དོད་ *ston-dod* = ཏོན་མའི་སྐལ་བ་གསེར་དུལ་ལུ་ སྐགས་སྤྲེལ་ the instalment of taxes in gold, silver or grain, payable in autumn just after the harvest time in Tibet (*Rtsii.*).

ཏོན་ལྷ་མེ་ཅུང་ *ston-zla tha-chuñ* कार्तिक the month from the middle of October to the middle of November.

ཏོན་ལྷ་འབྲིང་པ་ *ston-zla hbrin-po* आश्विन from the middle of September to the middle of October.

ཏོན་ལྷ་ར་བ་ *ston-zla ra-wa* माघपद from the middle of August to the middle of September.

ཏོན་ལྷ་ཁ་ *Ston-ljañ* n. of a district in Tibet containing the monastery of ཏོན་ལྷ་བག་ཤེས་དགོན་ (*Ston-Ljañ Bkra-gis dgon*).

ཏོན་པ་ I: *ston-pa* pf. and fut. བཏོན་ 1. to show, indicate. A vb. much used in ordinary talk as well as in books; the person shown anything taking the dat. c. and the object he is shown standing in the accus., e.g., རང་རང་ལ་བག་ཤེས་ལྷན་པའི་ལམ་འདི་ཏོན་གནང་ (or ཏོན་དང་) please shew me the way to Tashi-lhunpo; རེ་དག་གིས་ཇག་དཔོན་ལ་སྟོག་རྩལ་གང་ཡོད་རྣམས་བཏོན་ནི་ they shewed the robber captain the provisions which they had. Occurs often with only the proximate object: རེ་ཏོན་ཀྱི་རྩལ་ན་འདིག་ཐུང་བ་ཡིན་པས་ if it can be pointed out it shall be destroyed; མཐོང་གུས་ཀྱིས་ཐང་པའི་ལམ་བཏོན་པར་བྱུང་ Buddha will shew the path of emancipation. ②. to show, exhibit, display: རེ་འད་བའི་རྩ་འབྲུལ་ཏོན་ཀྱི་ཡོད་ miracles such as that should be shewn; ཏོན་མེ་རྩིག་

there was no limit to human life; (2) ལྷན་པ་ རྩམས་བརྒྱན་ pantomime and frolics were displayed; རྩམ་གྱིས་དཔལ་བ་གང་བརྒྱན་པ་ལ་ཁོ་བོ་མཁུ་ the bravery which you have shewn is exhilarating to me (*Tā. 21. 13*). 3. to teach, instruct, explain: བྱ་མ་ལ་ཆས་བརྒྱན་ཏི་དང་པ་བརྒྱུས་མ་ having taught the girl the doctrine, faith was born in her; དགོས་པའི་བསྐྱབ་བྱ་བརྒྱན་ནས་ necessary precepts having been imparted. From this signification of the verb is derived the important sbst. བརྒྱན་པ་ meaning that which has been taught, and, hence, religious tenets and doctrine, and so the Buddhist religion itself in its doctrinal aspect. 4. to exemplify by overt action, to shew faith; to cause to undergo; to inflict: མི་ལ་ཐུག་བརྒྱལ་བརྒྱན་པས་ having visited misfortunes on the man.

ལྷན་པ་ II: sbst. རྒྱལ་མཁན་, a teacher, esp. a religious teacher, commonly the founder or promulgator of a particular doctrine. Buddha is called ལྷན་པ་, the teacher of Buddhism, and གཤེན་རབ་མི་བོ་ is the ལྷན་པ་ or teacher of the Bon tenets. ལྷན་པ་གང་ཟག་ལྷ་མེད་པ། གཅིག་བྱ་ཆོག་ནི་གཅིག་གསུང་ལྟེ། གསུང་བ་དེ་ནི་ངེས་ལགས་པས་ the Teacher is without an equal, he alone has said the word and what he has said is certain (*K. du. 5 197*). ལྷན་པའི་བརྒྱན་པ་ *ston-pah* *hstan-pa* མ་སུ་མ་སུ་ the religion of the teacher (Buddhism).

The ten teachers of the Bon located in the ten quarters are said to be the following:—(1) ལྷན་པ་ནི་བ་འདྲ་; (2) ལྷན་པ་འཁོར་ལོ་དབང་ལྷ་; (3) ལྷན་པ་པད་མ་ལེ་མཛོས་; (4) ལྷན་པ་མུ་ལ་འདྲ་ལྷ་; (5) ལྷན་པ་ཁྲུ་བདེལ་ཆེན་པོ་ (6) ལྷན་པ་ཁྲུ་བ་བདེ་མཆོག་འཁོར་ལོ་; (7) ལྷན་པ་གོང་ཁྲི་བདེལ་འདྲ་ལམ་; (8) ལྷན་པ་བདེ་བ་ལྷ་འདྲ་; (9) ལྷན་པ་བདེ་ཁྲུ་བདེ་ལམ་; (10) ལྷན་པ་ནོར་བུ་རིན་ཆེན་ (*G. Bon. 1*). The succession of teachers ལྷན་རབས་ of the Bon are the following:—(1) ལྷན་པ་མི་བུ་འགྲོག་ལུ་ appeared in this world when

འབྱས་ཁྲི་ལྷོག་གི་ལྷ་མེད་ appeared in this world when men lived a hundred thousand years; (3) ལྷན་པ་ཁྲི་པའི་རབ་བརྒྱན་ came into this world when men lived ten thousand years; (4) ལྷན་པ་གཏོ་ལྷ་ལེ་མཁུ་ appeared in this world when the duration of human life was five hundred years; (5) ལྷན་པ་གཤེན་རབ་མི་བོ་ came to this world in the present *Kalpa* when the duration of life is one hundred years. The first attendants of ལྷན་པ་གཤེན་རབ་, the great Bon teacher, were the following:—(1) ལྷ་མ་ཁལ་འི་བ་དན་ཅན་; (2) ཁྲུ་གི་བུ་མཛན་ཅན་; (3) མ་བྱའི་ལྷ་མ་ཁྲུ་ཅན་; (4) ལྷ་ལྷི་འཕར་འདུ་ཅན་; (5) ཆེ་ལྷ་ལོང་ལྷ་ཅན་; (6) གཙོང་པ་ཁྲུ་ལྷ་ཅན་; (7) དག་པོ་དཔལ་ལྷོག་བདུད་རྩི་ཆར་ལྷོག་ཅན་འཁོར་དང་པོ་ (*D.R.*).

ལྷན་ལུན་ *ston-mun* one belonging to the school of Hoshang Mahāyāna, the doctrine of absolute inaction.

ལྷན་མ་ *ston-mo* ར་མ་, འཕྲུག་ festivity, feast, banquet, entertainment: ལྷན་མ་འབྲེད་པ་ *ston-mo hgyed-pa* to distribute the dishes in a feast; དམངས་ཀྱི་ལྷན་མ་འབྲེད་པ་ to distribute the viands of the table to the common people (*Mil.*); ལྷན་མ་འདྲན་པ་ *ston-mo hdren-pa* to serve a feast; དགའ་ལྷན་ festive entertainment, jubilee; ལྷ་འདྲི་དགའ་ལྷན་ a feast or treat to one's ears; ཆས་ལྷན་ a religious feast, or feast of charity to the poor (including monks); དུས་ལྷན་ a periodical feast; མིང་ལྷན་ feast given at the name-giving ceremony of a child; རབ་ལྷན་ a feast after settling some important business (*Cs.*).

སྤྲེལ་པ་ *stob-pa* ར་མ་ pf. བསྤྲེལ་ (acc. to *Cs.* pf. and fut. བསྤྲེལ་) imp. སྤྲེལ་ acc. to *Jā* to put into another's mouth, esp. food, to feed; also applied to a mare that shows the grass to her foal; ལྷན་ཏན་གྱིས་སྤྲེལ་པ་ to press a person to accept a dish, etc. In a more general sense: ལམ་ལྷན་སྤྲེལ་པ་ལྟེད་པ་ rising to offer one's own seat, to make a donation;

[illegible]

རྫོབས་བརྒྱུད་གསུམ་ *stobs-bskyed gsum* three
 producers of bodily vigour: ལྷ་ལྷ་ལྷ་ *lu lu lu*
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ *lu lu lu* རྫོབས་བརྒྱུད་གསུམ་ཡིན་ནི་ (*can.*) bath-
 ing, milk, the meat of the duck—these
 three quickly produce strength.

ཐོབ་ཅུན་ *Stobs-chuñ* a n. of the son of
king Bimbisāra (*J. Zan.*).

ཐོབ་པ་ཅེན་ *stobs-chen* महाबल a rammer, pile-driver.

ལྷོ་མ་འཛིན་ *Stobs-hjiṅ* བཞུགས་པ་; ལ་ཤིན་ རྒྱལ་ལཱི་པ་
(*D. R.*) an epithet of Shin-je the lord of death, acc. to the Bon cult. [Indra, the slayer of *Bala*] *S.*

श्लो० ३३ *stobs-ldan* = श्लो० ३३ असुर, बलवत्,
प्रबल, दृढ very powerful; also. नारायण an
an epithet of Vishnu, Asura or demon.

ཏྲོག་ལྷན་བཞུགས་ stobs-ldan bṣñems an epithet
of Kāma (*Mñon.*).

ह्रस्वश्रवसु *Stobs Idan-bu* बलिपुत्र, वैरोचन
the son of Bali.

ཏྲོལ་མ་ stobs-ldan-ma बलिनी a powerful woman, an amazon.

ཏོག་པོ་ཅེ *stobs-po'che* महाबल title of a *dhāraṇī* for causing rain during a drought (*K. gu.* ४ 474).

ཐོབས་མང་པོ་ *stobs mañ-po* = met. iron; =
 བོད་ཐུ, with syn. གཤེད་ཀྱི་དབྱུག་ (*Mñon.*).

द्वयसंख्यं *stobs-mig* बलाच्च n. of a number
 (*Ya-sel. 56*); द्वयसंख्यं द्वयं = द्वयसंख्यं महाबलाच्च
 another number.

ལྷོ་བཟང་ *Stobs-bzan* 1. बलमद्र n. of the elder brother of Krishna. 2. = རྩལ་པོའི་ spirit, alcohol (*Mñon.*).

ལྷོ་མ་བཟང་མ་ *sbobs bzang-ma* 卽 卽, 卽 n. of
a medicinal plant (*Mnion*).

शुद्धता *stobs-las* साहस courage, intrepidity.

གྲོར་བ *stor-wa* = བར་བ also བར་གྲོར་བ to go
 astray, to be lost; བྱ་གྲོར་རྩ གྲོར་བ a child has
 been lost; ལུང་དམ་སྒོར་བ *lus-dan srogs stor-wa* to lose
 one's life; སེམས་གྲོར་བ to lose one's senses;
 གྲོར་མ་མེད it cannot be lost; བྱང་ལག་གྲོར་བ to lose
 an article; བྱ་བ་ཕྱོད་ལས་གྲོར་བ to be misguided,
 lose one's character: བར་པའི་བགོས་སྒྲུལ་ངེས་པར་གྲོར་
 བའི་ཙ (A. 9) when he was losing most cer-
 tainly the good luck of emancipation;
 གྲོར་བ་རྩེད་པས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་འགྱུར་བ *stor-wa rñed-pas*
gin-tu rgyas-par hgyur (*Hbrom.* 57) having
 regained the (thing) lost he will be very
 pleased.

+ གྲོང་ཁུང་ *stor-khuñ* 1. འདྲ་མཉམ་ a mirage.
2. defined as རོག་གྲུ་མས་མེད་ཇོང་ས་, གཤམ་ or རོག་མུམ་
a ditch where all impurities are deposited;
also a gutter or drain.

་ བརྟ་བ *brta-wa* fut. རྒྱས་པར་བྱ་བ pf. བརྟས་པ
 to grow wide, expand; be copious, abundant. བརྟས་ཐྱིད་པ id.; བརྟོད་པ་བས རྒྱས་པ
 with repentance; བཀའ་ཆགས་བརྟས་པ inflated with
 passion.

བརྟག་པ། *bṛtag-pa* ཞིབ་ཆ (བརྟག་པ) དཔྱད་ཆ,
 དཔྱད་ཆ་མཁན་ examined, v. རྟོག་པ་ ལྷོས་བརྟག་ careful
 or minute inquiry or investigation, exami-
 nation ; མི་ལམ་བརྟག་པ་ examination of dreams ;
 རིང་པོ་ཆེ་བརྟག་པ་ལ་ལ་མཁན་ skilful in testing preci-
 ous stones (*Jā.*).

བཏྲ་བ *bstañ-wa*, v. ཏྲ་ས་པ *stos̄s-pa*.

བཏྲ *bstad* = རོང་ས *ños* or རྒྱུགས *surface*; direction: བསེལ་ཟི་རྒྱུགས་ལ་བཏྲ་ on the side of a cool hill (*Ya-sel. 38*).

བཏྲན *bstan*, དེས་ demonstration, explanation (*Zam. 10*).

+ བཏྲན་དཀར་བ *bstan dkah-wa* hard to explicate (དཔེ་མཁན) a religious work or doctrine.

བཏྲན་འབྲུང་ *bstan-hgyur* a miscellaneous collection of literary works, both sacred and general, consisting of 225 volumes. Very few of the Tangyur treatises belong to Tibetan authorship; they are mostly translations into Tibetan from Chinese and Sanskrit texts. A fine copy of this collection is stored at the India office.

བཏྲན་ཀླུ་མེད་ *bstan-rgyas glin* a monastery presided over by one of the four incarnate lamas of Lhasa from among whom by turn the *Rgyal-tshab*, i.e., the Regent of the Dalai Lama, is selected. The monastery stands in the northern quarter of Lhasa within the walls of the city; and the title by which the lama of Tan-gye-ling is known in Tibet is བདེ་མོ་རེན་པོ་ཅེ *Bde-mo Rin-po-che*.

བཏྲན་བཅོས་ *bstan-bcos* མཁན, གྲུགས་, རྩམས་, མཁས་ a religious commentary.

བཏྲན་བཅོས་ལས་འབྲུང་བ་ནས་ས *bstan-bcos las hbyun-wa rnam* མཁས་ལྡན་ works relating to the S'āstras: (1) རྟན་མེད་གྱི་བཏྲན་བཅོས་ *don-med-kyi bstan-bcos*; (2) རྟན་ལོག་གི་བཏྲན་བཅོས་ *don-log-gi bstan-bcos*; (3) རྟན་དང་ལྷན་པའི་བཏྲན་བཅོས་ *don-dañ ldan-pahi bstan-bcos*; (4) རོས་པ་ལྷུང་ལེན་པའི་བཏྲན་བཅོས་ *thos-pa lthur-len-pahi bstan-bcos*; (5) རྟོད་པ་ལྷུང་ལེན་པའི་བཏྲན་བཅོས་ *rtsoḍ-pa lthur-len-pahi bstan-bcos*; (6) ལྷུང་པ་ལྷུང་ལེན་པའི་བཏྲན་བཅོས་ *sgrub-pa lthur-len-pahi bstan-bcos*; (7) རན་གཡོ་དང་འབྲེལ་བའི་བཏྲན་བཅོས་ *ñan-gyo dañ hbrel-wahi bstan-bcos*;

(8) བཅོམ་བྱེ་བཏྲན་བཅོས་ *bṛtse bral-gyi bstan-bcos*; (9) ལྷག་བཤམ་ཐྱིང་བྱེ་བཏྲན་བཅོས་ *sdug-bśñal spoñ-byed-kyi bstan-bcos*.

བཏྲན་པ *bstan-pa* མཁས་ 1. doctrinal teaching in general. 2. a single doctrine or a system of doctrines. མངས་ཀྱི་བཏྲན་པ་ *sañs-rgyas-kyi bstan-pa* the doctrine or religion of Buddha; ཐུབ་བཏྲན་ *thub-bstan* for ཐུབ་པའི་བཏྲན་པ་ *thub-pahi bstan-pa* id.; བཞད་པ་ གྲུགས་; རྩམས་; ཡོངས་སྤྱོད་པ་ བཏྲན་པ་ བཞུགས་པའི་བཏྲན་པ་ (*Intr. A. K.*) v. ཏྲན་པ་. གནས་ལུགས་བཏྲན་པ་ explanation of the real state (of the body of illusion).

བཏྲན་པའི་སྒྲོན་མེ *bstan-pahi sgron-me* the lamp of religion, a spiritual guide, a complimentary title for a learned lama (*Fig. k. 30*).

བཏྲན་པའི་མངའ་བདག་ *bstan-pahi mñah-bdag* the lord of religion. དཔལ་ལྷན་ན་རྩེ་མོ་དཔལ་ལྷན་པའི་མངའ་བདག་མཆོད་སྐྱོད་པའི་ཞབས་ཏུ་ to the feet of his holiness *Gri Narota*—the matchless lord of the profound mystic doctrines (*Fig. k. 10*).

བཏྲན་པར་བྱ་བ་ *bstan-par bya-wa* = རྟོག་པར་བྱ་བ་ རྟོག་པར་བྱ་བ་ to make intelligible, to elucidate.

བཏྲན་མ *bstan-ma* seems to be a name given to certain female subterranean spirits living in mountainous districts. One such, in the expanded history of Gautama, under the title of འཛམ་བུ་གླིང་སོགས་དབང་ཅེན་གསེར་གྱི་རྩེ་མོ་ *hdsam-bu-glin-sogs dwañ-chen gser-gyi tshañ-mahi lha-mo*, was, after his victory over Māra the devil, cited as a witness to his exploits. In both *Milaraspa* and *Padma Tang-yig*, we read of “the twelve *bstan-ma*” said to haunt the upper peaks of Mount Everest. *Padma Sambhava* constituted them protectors of the Doctrine in that region. *Milaraspa* speaks also of a གཙོ་མོ་ or mistress of the twelve *bstan-ma* whom he describes as a *khadoma* able to raise mirages before worldly eyes. (v.

Mil. F. 262). In *Rtsii.* mention is made of: བཟུན་མའི་གསོལ་མཚན་ *bstad-mahi gsol-mchod* the food offerings for the guardian deity of the monastery of འབྲས་ཐུངས་ *hbras-spuñs* (Dai-pung) called བཟུན་མ་.

བཟུན་རྩིས་ *bstan-rtsis* a chronology; dates relative to the year of Buddha's death; བཟུན་འཛིན་ a follower of Buddhism, a Buddhist; an adherent of a doctrine; བཟུན་བཞིག་ colloq. a destroyer of the doctrine, an obnoxious person.

བཟུན་ལས་ *bstan-yaś* विमिश्र n. of a number.

བཟུན་སྤྱད་ *bstan-sruñ* 1. guardian of the doctrine. 2. a guardian in general.

བཟུངས་པ་ *bstabs-pa* = བྱིན་པ་ དན་; བྱིན་ལེན་གྱིས་ ཡང་འདྲ་བ། ཁ་ཤས་བཟུངས་ gifts having been freely dispensed, food was set forth (*Situ.* 75).

བཟུར་བ་ *bstar-wa* = བྱི་རྒྱུ་ལེགས་པ་ 1. to sweep, clean, cleanse; also adj. nice and elegant. 2. to appreciate; to be aware of (*Liq.*); བཟུར་ཆོག་པ་ *bstar chog-pa* = ཉམས་སུ་ལེན་ཆོག་པ་ to be able to comprehend, appreciate (*Yig. k.* 45).

བཞི་བ་ *bsti-wa* = རལ་བམོ་བ་ to take rest.

བཞི་ཁང་ *bsti-khañ* private house, sanctum.

+ བཞི་གནས་ *bsti-gnas* འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་མཐོལ་ 1. the place of origin, source. Under this term are said to fall: རྫོང་གནས་ residence; བྱིས་ home; ལྷ་བྱང་ lama's residence; རྫོང་བྱང་ palace; གཞུག་ལག་ཁང་ *Vihāra* or monastery; རྒྱུན་དགའ་ར་བ་ *Ārāma* grove or park where religious sermons are given; དགོན་པ་, རི་ཁྱོད་ hermitage, sanctuary, retreat of བཀའ་པུ་. 2. ལྷི་ར་བྱིས་ essence.

+ བཞི་བརྟུན་ *bsti-bstañ* = ལེས་ respect; ལུས་ ཕྱུས་འདུད་ bowing, physically shewing respect. ར་ལ་མང་མེད་གི་བཞི་བརྟུན་གི་རི་ཚོར་གྱིས་ཞིག་ (*Yas. l.* 34).

བཞི་མཚུངས་ *bsti-mtshuñs* སྐྱེ་མཁའ་ a fellow religious student.

བཟླ་བ་ *bstiñ* = བཟུངས་པ་ ལྷ་ལྷོ་ལོ།

བཟླ་བ་ཆོག་ *bstiñ-tshig* or བཟླ་བས་ཆོག་ *bstiñs-tshig* རྩལ་པའ་ satire, irony; also reflecting upon conduct in polite language; censure concealed under sweet language.

Syn. འབྲུ་ཆོག་ *hphya-tshig*; ཆོག་གིས་བཟླ་བ་ *tshig-gis bstiñs* (*Situ.* 75).

བཞིར་ *bstir* supine of ཞི་བ་ *sti-wa*.

+ བཞིར་མེད་ *bstir-med* = 1. བར་མེད་ ལ་བྱོ་ཆི་ one of the infernal regions. མན་མེད་དུ་ལྷ་བ་ the hell of endless torments. 2. acc. to *Jā.* restlessness.

བཟུ་བ་ *bstu-wa* སྤྲུལ་པ་ to bring together discordant elements; to collect in one heap things unlike one another. The four entities which may be so drawn together བཟུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་ are:—(1) ལྷིན་པ་ དཔལ་; (2) ལྷ་པ་ ཡང་ལྷ་བ་ བྱིས་པ་འདུད་; (3) རྒྱུ་ལ་ཐྱོད་པ་ *don-la spyod-pa* ལ་ལོ་ལྷོ་ལོ་; (4) རྒྱུ་ལ་ཐྱོད་པ་ སྐྱེ་མཁའ་.

བཟུགས་པ་ *bstugs-pa* to make lower, to lower (*Sch.*).

བཟུངས་ *bstuñs* pf. ཐུང་བ་, རག་བཟུངས་ (*Situ.* 75).

བཟུད་པ་ *bstud-pa*, v. ཐུད་པ་.

བཟུན་པ་ *bstun-pa* to be compared; རགས་ མཁའ་བཟུན་གྱིས་བཟུས་པ་དང་ he by skilful comparison imposed on them (*A.* 127); རྒྱུར་མཚན་ དམན་དང་བཟུན་ were compared as to size and height and depth (*Yig. k.* 1).

བཞེན་ *bsten* རྫོང་མང་སུ་ཏེ་བར་བཞེན་ to attend, wait upon, respectfully, to serve; ཕལ་ལྷོ་པ་མཐོག་ lit. being ranged quite closely together, quite huddled together; also sticking most closely (*A. K.* 111-3).

བསྐྱོན་འདོད་གནས *bsten-hdod gnas* the object or person on which one wishes to rely.

བསྐྱོན་པ *bsten-pa* 1. pf. of *sten-pa*. 2. sbst. བློ་བཟང་, vb. v. བྱིན་པ confidence; = བརྟོན་པ *brton-pa* (Jä.).

བྱིན་ཅུ *bsten-bya* ལུ་ one to be served, waited upon.

བསྐྱོན་པོས *bsten-hos* རེ་ཡེ་ fit to be respected or served.

བསྐྱོད་པ *bstod-pa* 1. (ཕུར་པ་ལ་ཐག་པས་ར་ལུག་ན་ རོགས་བཅགས་པ) to tether cattle such as horses, sheep, goats, etc.; ཐག་པས་བསྐྱོད་ to tether with a string (*Situ*. 75). 2. eulogium, expression of praise, v. བྱོད་པ *stod-pa*.

བསྐྱོད་རས་བྱོད་པ *bstod-ras byed-pa* prob. བསྐྱོད་ལྟ་བུ་ བྱོད་པ, བསྐྱོད་པ་ to praise, to compliment; in colloq. = བསྐྱོད་ར་ or བསྐྱོད་ལྟ་: མཁས་པ་ཚུན་བཟང་གསུམ་གྱི་ བསྐྱོད་རས་ཆེ་བསྐྱོད་ནས་ being greatly praised by the learned, noble, and good (*A*. 126).

ཐ I: *tha* the tenth letter of the Tibetan alphabet and the second consonant of the dental class. It is the aspirated form of *ta*; and in English its sound might be found in the word "Thames."

1. num. fig. 10. 2. every thing, all, total (*Sch.*).

ཐ II: defined as རྒྱུ་པ་གཏི་མཁ་པའི་དོན་ signifying foolishness and mental darkness.

ཐ III: In Budh. *ཐ* *tha* is the entrance to the cognition of all things, of matter and phenomena: (a) ཚས་ནམས་ཀྱི་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཁས་པ་རྟོན་རྟེན། it demonstrates that all things are phenomenal (*K. d.* 3 114); (b) གནས་མི་དཔེགས་པའི་ཕྱིར་ཚས་ནམས་ཅད་ཀྱི་ཚོར་ it is symbolic of the instability of all things (*Hbum.* 7, 283).

ཐོ་ཀོ *tha-ko* n. of a fruit, a species of walnut. རས་རྩྭ་, ཐོ་ཀོ་འབྲས་ཕྱེ (*Sam. k.* 179).

ཐ་སྐར *tha-skar* འཕྱི་མི་ 1. n. of a constellation represented in Buddhist astronomy by a woman on horseback. 2. n. of the goddess presiding over that constellation.

Syn. རྩྭ་ན་མ་ *rta ldan-ma*; དབྱ་བྱ་གཅིག་པ་ *dbyu-gu geig-pa*; གསལ་པའི་བུ་མོ་ *gsal-wahi bu-mo* (*Rtsi.*).

ཐ་སྐར་གྱི་བྱ་གཅིག་ཐ་སྐར་གྱི་བྱ་གཅིག་ *tha-skar-gyi bu-gñis* འཕྱི་མི་རྩྭ་མ་རྩྭ་ the two sons of *Ācvinī* who are divine physicians. ཐ་སྐར་གྱི་ཟླ་པ་ *tha-skar-gyi zla-wa* the month of *Ācvinā* (October). ཐ་སྐར་གྱི་ཐ་སྐར་གྱི་ལྷ་འཕྱི་མི་ the full moon in the month of *Ācvinā*.

ཐ་ཁབ *tha-khab* a large needle (in *Lh.*) (*Jä.*).

ཐ་ག་ན *tha-ga-na* occurs in the work ཐ་ག་ན་འི་མཚན་བརྗོད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ་སོགས་པ་གསལ་པུ་ཆུགས་ a commentary on the description of the names of *Tha-ga-na* and other terms of mysticism (*Deb.* 7, 27).

ཏ་ཐ་ག་པ *tha-ga-pa* འཕྲུལ་པ་, ཕའ་བོ་ = ཐགས་པ་འཕྲུལ་པ་མཁན་ 1. a weaver, one of the weaving caste in India. 2. in Tib. a term for the lowest class (ཐགས་པ་) of people.

ཏ་ཐ་གི་ *tha-gi* = ཐི་བ་ *shi-wa*, མ་ཤའི་, མ་རྒྱལ་ peaceful; mild aspect.

ཐ་གུ *tha-gu* ར་མ་, vulg. ཐི་གུ་ *thi-gu* a wreath, a short cord or rope; twine for making garlands; a chain or fetter.

ཐ་གུ་འི་ཕྱོ་ཅན་ *tha-guhi lto-can* ར་མ་འོ་འཇུག་ an epithet of Vishnu on whose belly hang garlands (*Mñon.*).

ཐ་གུ་མེ *tha-gus lei* under the weight of chains; bound by fetters or ropes: ཐི་གུ་ཐི་དན་པའི་རྩ་ཕྱོར་ཐ་གུ་མེ་ a man of wicked nature lies under the weight of the chain of fraud (*Khrig.* 9).

ཐ་གུ *tha-gru* བེལ་ལྡན་ acc. to *Jä.* originally ཐག་ལྡན་ = རྒྱ་ཁྱོད་ *rgya-khyon* 1. largeness, spaciousness; abundance, plenty. 2. acc. to *Jä.* extent, width, breadth: རེས་བུ་མིང་གི་ཐ་གུ་ཁྱད་པ་ *Hdsam-bu gñi-gi tha-gru kun-la* in the whole extent of Jambudvīpa (*Gl.*).

ཐ་གྲུ་ཆེ་བ་ *tha-gru che-wa* = ཡངས་པ་ or གྲུ་ཆེ་བ་ very wide, spacious; extensive.

ཐ་གྲུ་ཡངས་པ་ *tha-gru yang-pa* very spacious, abundant (*Mñon.*).

ཐ་རྒྱུད་ *tha-rgyod* obtuse, rounded off (*Sch.*).

ཏ་ཐ་ཅད་ *tha-caḍ* or ཐ་ཅད་ *tha-chad* खल, प्रतिशुद्ध, अवम, चूढ़ base, sordid, vile (*Ger.* 5).

Syn. ཐ་རམ་ *tha-ram*; ཐ་གལ་ *tha-gal*; རན་པ་ *han-pa*; ཐ་མ་ *tha-ma* (*Mñon.*).

ཐ་ཚུང་ *tha-chuñ* 1. the last month of a season, e.g., དཔྱིད་ཚུང་ *dp̄yid-zla tha-chuñ* the last month of spring, opp. to ར་བ་ *ra-wa* the first month. 2. the youngest of three or more sons: ཐུན་དབྱེ་ཐ་ཚུང་གཉིས་ the youngest or last two of the nine brothers.

ཐ་སྒྲན་ *tha-sñad* 1. = གཤམ་པ་ *lag-pa* ཡག་ the hand. 2. ཐ་སྒྲན་ seems to be used of a word when employed in some peculiar sense rather than in its strictly etymological meaning; for example, as a proper name. A derived or compounded word can only be called a *tha-sñad* when the idea it expresses does not clearly appear on analysis; ཐ་སྒྲན་དགོང་ understanding the sense. 3. designation; metaphor; phrase; ཞེས་ཐ་སྒྲན་དུ་ བྲགས་པ་ *shes tha-sñad-du grags-so* so it is said to be styled. ཐ་སྒྲན་པའི་བདེན་པ་ conditional truth (*Jā.*). 4. ཡུལ་རྒྱུ་ behaviour, practice, dealing, business; pecuniary transaction.

ཐ་སྒྲན་པ་ *tha-sñad-pa* ཏུ་རེ་དང་, ཡུལ་ one who plays at dice; gaining at dice; one who lays stakes at play.

ཐ་སྒྲན་གཅིག་པ་ *tha-sñad gcig-pa* 1. of the same nomenclature. 2. n. of a school of doctrine.

ཐ་སྒྲན་དཔྱི་ *tha-sñad dbye* ལེམ་མཁ་ a writer.

ཐ་ཐོར་ *tha-thor* = ཐར་ཐོར་ *thar-thor* a few here and there: འཛོ་ཤིང་ཐུན་པ་ཐ་ཐོར་ཡོད་པ་ཞིག་ *htshe-ḡiñ spen-pa tha-thor yod-pa shig* there were a few scattered bristles of *htshe-ḡiñ* (*Rdsa.* 18).

ཐ་དད་པ་ *tha-dad-pa* = མ་འདྲེས་པ་ *ma-hdres-pa* གཙུག་, ལྷན་, མཉན་, མཉན་མཉན་ distinction, separated, not mixed up together. ཐ་དད་པ་ *tha-dad pa* the five kinds of distinctions are:— (1) རྒྱུན་པ་ཐ་དད་ difference in the teachers (founders) of religions; (2) རྒྱུན་པ་ཐ་དད་ difference in the doctrines taught by them; (3) དགོ་ལུན་ཐ་དད་ *dge-hdun tha-dad* difference in the classes of monks; (4) ལས་ཐ་དད་ *las tha-dad* difference or varieties in works; (5) ལམ་ཐ་དད་ *lam tha-dad* difference in the ways, different methods or ways of reaching the goal (*K. du.* p. 88). ཐ་དད་ཀྱི་མཁན་རབས་ the different sages or schools of sages (*Fig.* 3). ཐ་དད་བྱ་བ་ཅི་ཡིན་ *tha-dad bya-wa ci-yin* རི་ སྤྱོད་ཀྱི་ཡིན་པ་ what are the various doings or causes?

ཐ་དད་དུ་ *tha-dad-du* separately, variously, apart: ཐ་དད་དུ་འདྲེས་མེད་པ་ ལྷན་ སྤྱོད་ཀྱི་ཡིན་པ་ one of the eighteen རྒྱུན་པ་ཐ་དད་པ་ unmixed theories of Buddha (*M.V.*). ཐ་དད་དུ་འདྲེས་པ་ *tha-dad-du dbye-na* if differentiated? also: synthetically, differentially. ཐ་དད་དུ་མི་འདྲེས་པ་ *tha-dad-du mi hjug-pa* = ཐ་དད་དུ་མི་གནས་པ་ not differing, not being different, not admitting of differentiation.

ཐ་དད་ཐོར་ཐོན་ ཏ་. ཐར་ཐོན་ *thar-nu.*

ཐ་ན་ *tha-na* 1. polite inquiry at any time regarding a Buddhist monk's comforts while he is taking any meal, etc. This forms a part of the training in manners given to monks. 2. even, so far as, up to: ཐ་ན་གཞན་གྱི་ཐ་དད་པ་ལས་མཁོ་ even having thought that (one) was laughing at. ཐ་ན་

མོག་ཆགས་ཀྱི་ཐུ་པི་ཐུ་པི་ལྟ་བུ་ even above the smallest insect, i.e., above the ants.

ཐ་པག *tha-pag*, v. ཐ་ར་པག *thar-dpag*.

ཐ་པི་ཐུ་པི *tha-pi thu-pi* confusion, disorder (*Sch.*).

ཐ་བ *tha-wa* = རྒྱུ་བ་ལ་ 1. (ས་སྒྲིགས་) rigid, hard, compact, firm (*J. Zañ.*). 2. = ཐུ་བ་ *thu-wa* bad (*Mil.*). 3. = བྱ་ཐ་བ་ anger.

ཐ་བ་རྒྱུ་པ་ཐར་ *tha-ba han-pa thar* ཐུ་མ་ལོ་ལ་ or ལོ་ལ་ one of the stages of *yoga* (v. རྒྱུ་པ་ཐར་ལ་).

ཐ་བེ *tha-be* ལོ་ལ་ a medicinal plant *Terminalia tomentosa*.

ཐ་བཅན་ *tha-hban* cast-off clothes; rags thrown out; རྒྱུ་པ་ཐ་བཅན་ཐུ་པ་ཐོན་ནས་ from the heap of cast-off rags at the entrance of a house (*Pag. 180*).

ཐ་མ་ *tha-ma* 1. ལྔ་མ་མ་, ལྔ་མ་, ལྔ་མ་, ལྔ་མ་, ལྔ་མ་ vile, inferior, poor, humble. 2. = རྒྱུ་པ་ or མཐའ་མ་ the last, lowest, uttermost; ཐ་མ་མ་རྒྱུ་པ་ཐུ་པ་ཐོན་ the lowest class of male is he who is rich in wealth (*Hbrom. 51*); the last of several things, with respect to number, time, or rank: ལྔ་མ་རྒྱུ་པ་མ་ the meanest of the carnivorous animals; རྒྱུ་པ་ཐི་ཐ་མ་རྒྱུ་པ་ the end of every meeting is parting; ལྔ་མ་རྒྱུ་པ་མ་མ་ཐོན་ *gnen-gyi tha-mas tskor* he sees his relations for the last time around him; རྒྱུ་པ་ཐ་མ་ *zas-kyi tha-ma sa* he eats for the last time (*Jä.*).

ཐ་མ་ལ་ *tha-ma-la* 1. adv. finally, at last. 2. postp.: at the end of, after = རྒྱུ་པ་.

ཐ་མར་ *tha-mar* to the utmost, at the end, lastly; ཐ་མར་ཐོན་ཐ་མར་ *tha-mar dge-wa* ཐུ་པ་ཐོན་པ་ piety, auspiciousness: ཐོན་ཐོན་ཐ་མར་ཐོན་ *yon-tan tha-mar hdug* lastly, there was talent (*Hbrom. 51*).

ཐ་མ་ལ་ *tha-ma la* ལྔ་མ་མ་: at the least, at all events, in any case.

† ཐ་མ་ཁ་ *tha-ma-kha* tobacco: རྒྱུ་པ་ཐ་མ་ཁ་ ཐ་མ་ཁ་ལ་ཐོན་ནི་, རྒྱུ་པ་ཐ་མ་ཁ་ལ་ཐོན་ནས་ཐོན་ཐོན་བཅས་ཐོན་ཐོན་ in ancient time about one hundred years after the *Nirvāṇa* of Buddha, this evil drug called *Thamakha* appeared (*Chu-bzash. 43*). Mention is also made of tobacco in the writings of *Macig Lab-don* dated the 12th century A.D.

ཐ་མ་ག་ *tha-ma-ga* also ཐ་མག་ *tha-mag* 1. is a Mongolian word = Tib. ཐུ་པ་ཐ་མ་ *phyag-dam* the official seal, or a warrant containing it; also tablet with the seal of authority: ཐ་མ་ཐ་མ་ཐ་མ་ཐ་མ་ཐ་མ་ཐ་མ་ the governor *Grags-dar* having received the warrant of official command from the Emperor *Se-chen* (*Khublai-khan*) (*J. Zañ.*). 2. in *W.* tobacco.

ཐ་མ་ལ་པ་ *tha-mal-pa* ཐ་མ་ལ་པ་ ordinary, mean, coarse, vulgar, common, general, usual: ཐ་མ་ལ་པ་ཐོན་ཐོན་ to live like the vulgar; ཐ་མ་ལ་པ་ཐོན་ that is no usual thing, no common or ordinary thing (*Jä.*).

ཐ་མོག་ *tha-tshig* = ཐ་མ་ཐོན་ཐོན་ཐོན་ཐོན་ or ཐ་མ་ཐོན་ ཐོན་ཐོན་ vow, promise, solemn word: ཐ་མ་ཐོན་ཐོན་ཐོན་ཐོན་ ཐོན་ཐོན་ ཐོན་ཐོན་ ཐོན་ཐོན་ forget not, forget not, reflect on your former vows! ཐོན་ཐོན་ཐོན་ཐོན་ ཐོན་ཐོན་ཐོན་ཐོན་ in thinking closely on thy former rigid vows. In the common saying ཐ་མ་ཐོན་ཐོན་ཐོན་ *kha-dpe la tha dam-tshig* the words *tha dam-tshig* signify solemn vow.

ཐ་ར་ཐོ་ཐོ་ *tha-ra tho-re* in *W.* wide asunder, wide; ཐ་ར་ཐོ་ཐོ་ཐོ་ཐོ་ *tha-ra tho-re bshag-pa* to scatter, to throw loosely about (*Jä.*).